

УДК 343.35(477)

НАУКОВІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМІННЯ КОРУПЦІЇ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В ЗАКОНІ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»

В. Франчук

*Державна техніко-економічна вища школа,
вул. Чарнецького, 16, Ярослав, Республіка Польща, 37-500,
e-mail: franchuk@ua.fm*

Розглянуто підходи вчених, а також норми антикорупційного законодавства України, положення яких стосуються встановлення змісту та обсягу явища корупції. З'ясовано спільні та відмінні ознаки теоретичних підходів учених різних галузей права щодо виокремлення її ознак. Окрім того, підготовано наукову розвідку підходів науковців щодо сприйняття змісту явища «корупція» крізь призму категорій правової, соціальної та економічної систем, а також засад моралі та етики.

Наголошено на відсутності однакових позицій серед науковців щодо встановлення категорії неправомірної поведінки, що формує феномен корупційного правопорушення. Окреслене спричинює невідповідність законодавчих закріплень як ознак самого явища, так і потенційних суб'єктів правопорушень. Як наслідок, виникають труднощі в частині застосування права представниками правоохоронних та судових органів.

Враховуючи дослідження діючого антикорупційного законодавства, а також наукові концепції розуміння корупції, встановлено, що законодавець частково використовує класичний та державно-управлінський підходи для визначення поняття корупції.

Ключові слова: корупційне правопорушення, неправомірна вигода, запобігання корупції.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2020.71.100>

Постановка проблеми. Особливість системи права, що виокремлює її з-поміж інших галузей, полягає в регулюванні, а подекуди й охороні суспільних відносин. Своєрідною є позиція С. Алексєєва, який, досліджуючи явище правового регулювання, надає йому значення «засобу», призначенням якого є лише встановлення чітких «кордонів» відносин, визначення дозволених «меж» поведінки людей, закріплення «порядку» в суспільних відносинах шляхом вказівки «напрямую» поведінки людей тощо [1, с. 9]. Тобто, враховуючи потреби сьогодення, зміст правового регулювання спрямований на діючі суспільні відносини, розвиток нових та визначення тих, що не відповідають встановленим вимогам (охоронна функція).

Одразу варто наголосити, що державна політика, в частині запобігання та протидії корупції, застосовує не лише кримінально-правові засоби, а гармонійно поєднуються з іншими суспільними засобами, а саме: правовими (цивільно-правові, адміністративно-правові, дисциплінарно-трудова тощо), соціально-економічними, культурно-виховними, владно-політичними, моральними, інформаційними тощо. Об'єднання такого широкого спектру сфер суспільного життя не заважає праву виконувати свої основні завдання, а навпаки, окреслює напрям та визначає найближчі тенденції розвитку подій [15, с. 44]. Зазначене є вкрай актуальним щодо вирішення проблем протидії корупційним правопорушенням, адже наслідки їх загроз згубно впливають не лише на інтереси людини та

суспільства, а визначаються як наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам держави загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення змісту явища корупції у різні роки досліджували такі вітчизняні теоретики права, як: П. Андрушко, Л. Багрій-Шахматов, Ю. Баулін, М. Бажанов, Є. Вдовиченко, В. Глушков, В. Голіна, І. Даньшин, О. Джужа, О. Дудоров, А. Закалюк, В. Зеленецький, О. Кальман, С. Лихова, І. Мазур, О. Марін, П. Матишевський, М. Мельник, І. Ревак, А. Савченко, В. Трепак, М. Хавронюк, С. Шалгунова та інші. Вказане обґрунтовує вагомий науковий інтерес та потребу проведення досліджень, де феномен корупції необхідно розглядати крізь призму соціальних, економічних та політичних процесів.

Метою статті є виокремлення та аналіз існуючих у науці концепцій розуміння корупції та їх використання у законодавчому закріпленні поняття.

Виклад основного матеріалу. Для корупції, якій характерний транскордонний характер, не притаманні ані державні, ані законодавчі кордони, відповідно й дослідження феномену потребує комплексно характеру. Крім того, рівень небезпеки вказаного явища зумовив активне обговорення у міжнародно-правовому дискурсі питань щодо визнання окремих корупційних правопорушень, які вчиняють представники найвищих ешелонів влади (*grand corruption*) – злочинами проти людяності [7, с. 110].

Зокрема, І. Бантекас запропонував кваліфікувати корупційні правопорушення, як злочини проти людяності, у випадках, коли такі діяння ставлять певну частину населення на межу виживання, що цілком має усі підстави розглядатися також, як винищення [17, с. 474]. Враховуючи, що Україна у 2019 році за результатами дослідження «Індекс сприйняття корупції-2019» міжнародної організації Transparency International посіла 126-те місце (останнє в Європі) зі 180 держав світу, а відповідно до розміру мінімальної заробітної плати (5 000 грн. станом на 01.09.2020) погодинна оплата становить менше одного євро – терміни «виживання» та «винищення» є надзвичайно влучними до стану протидії корупції, що притаманний нашій державі.

Такий негативний стан речей пов'язаний із частковим виконанням, а подекуди з цілковитим невиконанням рекомендацій Transparency International Ukraine на 2019 рік. Президент США Дональд Трамп вже заявив, що Україна відома, як третя найкорумпованіша держава світу [6]. Відповідно, закріплення за собою статусу ненадійного партнера, провокує до настання різного роду негативних наслідків. Наприклад, переговори щодо нових програм фінансування України на наступні роки Міжнародним валютним фондом залежать від вчасності формування відповідного пакету законів. Одним із ключових моментів виділено необхідність досягнення нашою державою відчутних результатів у боротьбі з корупцією.

Законодавче прийняття приписів будь-якої сфери права вимагає проведення досліджень з чітким та повним встановленням ознак і властивостей явищ, з метою досягнення всебічності пояснення об'єкта. Одразу варто наголосити про відсутність сталої позиції серед науковців щодо достатності визначення феномену корупції як загального терміа, чи виокремлення різних її ознак, що конкретизовані під потреби кожної галузі права або сфери суспільного життя. М. Мельник, з цього приводу зазначав, що повне дослідження корупції можливе не лише як категорії правової та юридичної, а й як категорії соціальної, політичної, філософської, що надає змогу визначити її місце і роль у соціальних процесах, а також її вплив на розвиток держави та суспільних відносин [11, с. 58].

Розгляд корупції в широкому пізнавальному аспекті сприяє керівництву держави у створенні державно-правових механізмів з її викорінення шляхом усунення передумов її існування, а також удосконалення правових та організаційних засад запобігання їй [14, с. 181]. Ось чому явище корупції у вітчизняній науці ставало предметом аналізу багатьох робіт, що налічує понад тисячу джерел [16], більшість з яких стосувалася проблем понятійного апарату та різновидів протидії корупційним правопорушенням.

Беручи до уваги широке різноманіття галузей, у яких притаманна загроза існування корупційних проявів, а також відсутність у наукових поглядах одностайності розгляду корупції як явища, виникає потреба дослідити найбільш притаманні підходи аналізу розглядуваного феномену, а саме:

1. Традиційний (нормативно-ціннісний) – розгляд корупції крізь призму порушення передусім не правових норм, а закріплених моральних та етичних правил поведінки. Ще одна особливість цього підходу полягає у не обов'язковості передбачення грошової чи будь-якої іншої фінансової вигоди. Натомість достатньо, щоб неправомірне діяння заподіяло шкоду загальному благу чи суспільній користі.

Зокрема, Л. Аркуша вважає, що корупція – це протиправна діяльність визначених осіб, спрямована на використання свого службового та суспільного статусу для збагачення особистого чи своїх родичів і прибічників, отримання інших переваг і благ всупереч інтересам суспільства [2, с. 41]. На заподіянні шкоди суспільству наголошує і М. Камлик, пропонуючи корупцію розуміти як діяльність державних службовців, депутатів, працівників правоохоронних та наглядових органів, суддів, посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, а також політичних і громадських діячів, яка спрямована на використання свого статусу для незаконного особистого збагачення, своїх родичів і прибічників, одержання інших вигод і благ всупереч інтересам суспільства [8, с. 99]. Одночасно необхідно наголосити на притаманному більшості визначень недоліку, який стосується обмеженого переліку потенційних корупційних правопорушників. Ідеться про пересічних громадян, що не наділені будь-яким управлінським становищем. Відповідно до норм КК України, такими правопорушниками можуть визначатися загальні суб'єкти злочинів (ст. ст. 354, 368⁴, 369).

Очевидним залишається факт, що коли службова особа чинить протиправне рішення для задоволення особистих (третьох осіб) інтересів, перевагу має й інша сторона (задля якої власне і порушується закон). У цьому випадку корупційне правопорушення варто сприймати також як своєрідну змову, учасники якої отримують вигоди і переваги та одночасно приховують свої дії.

2. Модерністський (класичний) – на протигагу традиційному (нормативно-ціннісному) підходу, прибічники наголошують на зловживанні службового становища або соціального статусу саме з метою отримання користі чи вигоди. З огляду на згадування в роботі результатів досліджень «Індекс сприйняття корупції» вважаємо доцільним вказати визначення терміна «корупція», яким оперує міжнародна програма громадської організації Transparency International. Отже, це визначення хоча й належить до класичного підходу, однак відрізняється від інших спроб охарактеризувати досліджуване явище своєю лаконічністю і полягає у зловживанні ввіреною владою для приватної вигоди [6].

Варто зазначити, що загалом у своїх визначеннях учені визначають мету корупції як незаконне прийняття майнових та немайнових послуг, благ і переваг, матеріальної винагороди, незаконного збагачення тощо [8, с. 14]. Однак судова практика стверджує, що не завжди метою вчинення корупційних правопорушень є

отримання матеріальних благ. Одним із прикладів може слугувати випадок конфлікту інтересів, де уповноважена особа призначає на посаду члена родини або працевлаштовує близьку особу (чіткий перелік яких є законодавчо закріпленим).

3. *Економічний (ринково-центристський)* – ототожнення явища корупції з тіньовою економікою, де діють визначені правила ринкової поведінки. Окреслений підхід пояснюється наявністю надлишку (перевантаження) впливу державних органів на економічні процеси. У такому разі клієнту (споживачу) зручніше скористатися незаконними можливостями, на противагу неухильного дотримання встановлених (законних) правил поведінки, а службові особи економічної сфери сприймаються як одна зі структурних частин загальної економіки, яка отримує власний зиск.

Експерти зазначають, що саме функціонування державно-політичної машини економізоване, тобто підкорене по суті економічній свідомості. Отже, в основі корупційних відносин в Україні лежить можливість приватизувати будь-яке суспільне благо, навіть пристосувати і використати закон для тіньового обороту у власних інтересах [10, с. 165–166]. За різними оцінками, до 6,5 % від своїх середньорічних доходів підприємці в Україні витрачають на хабарі посадовим особам [3, с. 224]. Вчинення окреслених діянь є закономірним результатом ситуації, коли, за підрахунками фахових юристів, нині в Україні існують та заявлені права на формування й функціонування 26 державних структур, покликаних запобігати і протидіяти корупції.

4. *Ревізоністський (функціональний)* – на відміну від попереднього (економічного) підходу, явище корупції породжується не через надмірність державного нагляду та контролю, а саме через їх відсутність або недосконалість. Притаманне державам, де законодавче регулювання суспільних відносин неспроможне задовольнити потреби соціуму.

Не враховуючи очевидність шкоди від вчинення корупційних діянь, окремі дослідники розглядають їх як дієвий засіб подолання організаційно-управлінських бар'єрів, сприятливий засіб соціальної та політичної інтеграції суспільства, акумуляцію ресурсів, що перешкоджає відтоку капіталу [18, с. 74], необхідності нормального існування суспільства внаслідок відсутності дієвих ринкових відносин [13, с. 13]. Одночасно, незважаючи на окреслені «позитивні» риси корупції, як «побічного» результату від вчинених протиправних діянь, видається сумнівним виправдання про доцільність її існування, як засобу регулювання. Навпаки, у демократичних державах корупція сприймається як відхилення від окремої соціальної норми, що при масовості містить загрозу для всього суспільства.

5. *Політичний* – сприйняття корупції, як невід'ємного та водночас самостійного засобу/інструменту під час прийняття політичних рішень.

Спільне дослідження експертів з Центру «Ейдос», Міжнародного інституту демократій, Центру Локального Самоврядування та Інституту «Республіка» надали таке визначення політичної корупції – нелегітимне використання учасниками політичного процесу та носіями публічної влади їхніх можливостей і повноважень з метою отримання особистих і групових вигод [5, с. 7]. Одразу варто наголосити, що більшість авторів у своїх дослідженнях доводять, що корупція аж ніяк не може ототожнюватися з політикою, а навпаки – сприймають її антиполітикою [11, с. 176], антиподом моралі [12, с. 12], системою негативних поглядів, переконань, установок [9, с. 134].

Хоча вищезазначена позиція й заслуговує на увагу, однак необхідно врахувати і твердження науковців попередніх підходів, які обґрунтовано доводять, що політична корупція є лише частиною загальної корупції.

б. Біхевіористичний (соціально-психологічний) – надання корупції ознак соціально-психологічного феномену, як людського пороку з низьким рівнем моральних цінностей. Прихильники такого розуміння корупції визначають це явище, як продукт соціальної діяльності людини зокрема [8, с. 14] та результат функціонування суспільства загалом [11, с. 23], надаючи йому значення соціокультурної природи.

Варто зазначити, що однією з детермінант корупції є не стільки наявність сукупності людських пороків/вад, скільки відсутність суспільної реакції на закоренілість цього небезпечного явища, а відтак і інтегративного опору громадян. Досконале законодавство та дієва правоохоронна система приречені на поразку без активної участі громадян у протидії досліджуваному феномену.

7. Інституційний (державно-управлінський) – розгляд корупції як один із видів державно-владних відносин, що визначає рівень дефектності державно-управлінської системи, тобто використання службовими особами свого становища з метою отримання винагороди [13, с. 7]. Л. Багрій-Шахматов з цього приводу надав корупції таке визначення – це явище, яке вразило апарат державної влади й управління, пов'язане з його розладом, коли представники апарату незаконно використовують своє службове положення в корисливих цілях, для особистого збагачення всупереч інтересам служби [4, с. 23].

Важко не погодитися з вищевказаною позицією, адже неодмінно корупція перебуває у тісному взаємозв'язку з владним потенціалом. Водночас вважається недостатнім зводити прояви явища лише до випадків зловживань. Йдеться про інших осіб (позбавлених державно-управлінських можливостей), з ініціативи яких такі матеріальні чи нематеріальні блага надаються.

Відповідно, враховуючи окреслені вище підходи вітчизняних та зарубіжних науковців у частині з'ясування змісту явища корупції, варто також наголосити і на його відповідному законодавчому закріпленні. Йдеться про Закон України «Про запобігання корупції» (14.10.2014), де в ч. 1 ст. 1 корупцією визначено як використання особою, зазначеною у частині першій ст. 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянки/пропозиції чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій ст. 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей.

Враховуючи складність феномену, законодавець, під час трактування явища корупції, поєднав два підходи аналізу розглядуваного феномену, а саме класичний та державно-управлінський. Безперечно, кожна з розглядуваних вище концепцій сприяла науковому пізнанню явища, однак у законодавчому визначенні вказані лише його істотні ознаки (використання особою свого становища всупереч інтересам держави та корислива мета). В. Трепак з цього приводу зазначав, що в умовах еволюціонування соціальних відносин правові дефініції втілюють результати теоретичного пізнання, показують, як відображуване явище реалізує себе насправді, демонструють його сутність, відмежовують від інших об'єктів [14, с. 181].

Висновки. Підсумовуючи вищевказане, варто зазначити, що формування будь-якого офіційного (легального) роз'яснення змісту поняття має ґрунтуватися на доктринальній концепції. З'ясовано існування в науці семи підходів розуміння корупції, а саме: традиційного, модерністського, економічного, ревізійного, політичного, біхевіористичного та інституційного. Незважаючи на факт використання законодавцем лише двох підходів (модерністського та інституційного) щодо законодавчого закріплення як поняття корупції, так і різновидів її проявів, марними є сподівання на остаточність уніфікації визначення корупції. Такий стан речей пов'язаний зі стрімким розвитком соціальних, політичних та економічних складових державного управління, які завжди вимагатимуть залучення в зміст тлумачення явища нових ознак. Сприятиме цьому чергова комплексна наукова розвідка усіх підходів сприйняття та розгляду досліджуваного феномену, що допоможе більш глибинно та всебічно осягнути його природу й виявити необхідні елементи, що відповідатимуть сучасним вимогам часу.

Список використаних джерел

1. *Алексеев С. С.* Механизм правового регулирования в социалистическом государстве. Москва: Юридическая литература, 1966. 188 с.
2. *Аркуша Л. И.* Выявление и расследование организованной преступной деятельности при наличии коррупционных связей. Одесса: Одесская нац. юр. академия, 2003. 207 с.
3. *Аришиннікова А. В.* Підходи до оцінювання рівня корупції // Публічне управління та митне адміністрування. 2017. № 2. С. 220–227.
4. *Багрий-Шахматов Л. В.* Уголовно-правовые и криминологические проблемы коррупции, теневой экономики и борьбы с ними. Одесса: Ластар, 2001. 530 с.
5. *Волошина А. В., Грищенко І. Я., Леменов О. В.* та ін. Політична корупція: як розпізнати та подолати: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Давиденко К. С. Київ: Ейдос, 2016. 52 с.
6. В Україні істотно погіршилася ситуація зі сприйняттям корупції – Transparency International // Незалежний журналістський бізнес-портал MIND-2020. URL: // <https://mind.ua/news/20206905-v-ukrayini-istotno-pogirshilasya-situaciya-zi-sprijnyattjam> -корупцији-transparency-international
7. *Задоя К. П.* Велика корупція (grand corruption) як злочин проти людяності: огляд основних позицій у міжнародно-правовому дискурсі // Корупція як загроза національній безпеці України: попереджаємо, протидіємо, переслідуюмо: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29.11. 2016). Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. 158 с.
8. *Зеленецький В., Кальман О.* Корупція в Україні та організаційно-правові основи боротьби з нею // Право України. 2001. № 4. С. 13–17.
9. *Камлик М. І., Невмержиський С. В.* Корупція в Україні. Київ: Т-во «Знання», КОО, 1998. 187 с.
10. *Мазур І. І.* Детінізація економіки в контексті економічної безпеки України // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. Київ, 2004. Вип. № 4. 292 с.
11. *Мельник М. І.* Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії). Київ: Юридична думка, 2004. 400 с.
12. *Михненко А. М., Кравченко С. О., Макаренко Е. М.* Корупція: теорет-не розуміння, шляхи запобігання та протидії. Київ: НАДУ, 2011. 56 с.
13. *Ревак О. І.* Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 220 с.
14. *Трепак В. М.* Особливості дефініції поняття «корупція» // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №4 (97). С. 181–196.

15. Франчук В. В. Кримінально-правові засоби охорони економіки України. Львів: ЛьВДУВС, 2016. 244 с.
16. Чехленко О. В. Запобігання та протидія корупції: бібліографічний покажчик / [уклад.: О. В. Чехленко, Н. А. Косенкова, І. А. Ходжа]; за ред. С. С. Чернявського. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 120 с.
17. Bantekas I. Corruption as an international crime and crime against humanity an outline of supplementary criminal justice policies // Journal of International Criminal Justice. 2006. Т. 4. №. 3. С. 466–484.
18. Merton R. The Sociology of Science: Theoretical and Empirical Investigations // University of Chicago Press, 1973. 605 p.

References

1. Alekseev, S. S. (1966). *Mechanism pravovogo regulirovaniya v socialisticheskom gosudarstve*. Moskva: Juridicheskaya literature.
2. Arkusha, L. I. (2003). *Viyavlenie i rassledovanie organizovanoj prestupnoy deyatelnosti pri nalichii korrupcionnih svyazei*. Odesa: Odeskaya nac. jur. Academiya.
3. Arshinnikova, A. V. (2017). Pidhodi do ocinyuvannya rivnya corrupciyi. In: *Publiche upravlinnya ta mitne administruvannya, № 2*, 220–227.
4. Bahrii-Shahmatov, L. V. (2001). *Uholovno-pravovie I kriminologicheskie problemi korupcii, tenevoi ekonomiki i borbi s nimi*. Odesa: Lestar.
5. Voloshina, A. V., Hrishchenko, I. J., Lemenov, O. V ta in. (2016). *Politichna corrupciya: yak rozpoznati ta podolati: navchalno-metodichnii posibnik / za zag. red. Davidenko K. S* Kyiv: Eidos.
6. V Ukraini istotno pohirshilasya situaciya zi spriinyattam corrupcii – Transparency International. In: *Nezaleznyi jurnalistyskiy bisnes-portal MIND-2020*. Retrieved from // <https://mind.ua/news/20206905-v-ukrayini-istotno-pogirshilasya-situaciya-zi-spriinyattam-korupciyi-transparency-international>
7. Zadoya, K. P. (2017). Velika corrupciya (grand corruption) yak zlochin proti lyudyanosti: ohlyad osnovnih posiciy u mijnarodno-pravovomu discoursi. In: *Corrupciya yak zagroza nacionalnij bezpeci Ukraini: poperedjayemo, protidiyemo, peresliduyemo: materialy mijnarodnoyi naukovopraktichnoyi konferencii* (Kyiv, 29.11.2016). Kyiv: Nacionalna academiya prokuraturi Ukraini.
8. Zeleneckiy, V., Kalman, O. (2001) Corrupciya v Ukraini ta orhanizaciyno-pravovi osnovi borotbi z neyu. In: *Pravo Ukraini, №4*, 13–17.
9. Kamlik, M. I., Nevmerjickiy, Y. V. (1998). *Corrupciya v Ukraini*. Kyiv: T-vo «Znannya», KOO.
10. Mazur, I. I. (2004). Detinizaciya ekonomiki v konteksti ekonomichnoi bezpeki Ukraini. In: *Teoretichni ta prikladni pytaniya ekonomiki: zb. nauk. prac*. Kyiv, №4.
11. Melnik, M. I. (2004). *Corrupciya – koroziya vladi (socialna sutnist, tendentsii ta naslidki, zahodi protidiyi)*. Kyiv: Yuridichna dumka, p 400
12. Mihnenko, A. M., Kravchenko, S. O., Makarenko, E. M. (2011). *Corrupciya: teoretichne rozuminiya, shlyahi zapobihania ta protidiyi*. Kyiv: NADU.
13. Revak, O. I. (2011). *Corrupciya: teoretiko-metodolohichni zasady doslidjennya*. Lviv: LvSUIA.
14. Trepak, V. M. (2015). Osoblivosti defeniciyi ponittya «corrupciya». In: *Naukoviy visnik NAVS, № 4 (97)*, 181–196.
15. Franchuk, V. V. (2016). *Kriminalno-pravovi zasobi ohoroni ekonomiki Ukraini*. Lviv: LvSUIA.
16. Chehlenko, O. V. (2017). Zapobihannya ta protidiya corrupciyi: bibliografichnii pokazhchik / [uklad. O. V. Chehlenko, N. A. Kosenkova, I. A. Hodja]; za red. S. S. Chernyavskoho. Kyiv: Nac. acad. vnutr. Sprav.

17. Bantekas I. (2006). Corruption as an international crime and crime against humanity an outline of supplementary criminal justice policies. In: *Journal of International Criminal Justice*, t. 4, №. 3, 466–484.
18. Merton, R. (1973). *The Sociology of Science: Theoretical and Empirical Investigations*. University of Chicago Press.

SCIENTIFIC CONCEPTS OF UNDERSTANDING CORRUPTION AND THEIR IMPLEMENTATION IN THE LAW OF UKRAINE «ON PREVENTION OF CORRUPTION»

V. Franchuk

*State Higher School of Technology and Economics,
16, Czarnieckiego Str. Jaroslaw, Republic of Poland 37-500,
e-mail: franchuk@ua.fm*

The provisions of Ukrainian current legislation, as well as the scientific approaches to determine the meaning of the «corruption» concept by identifying its content and scope are carefully considered.

General and distinctive features of theoretical approaches by the scholars in different branches of law to define the above concept are determined. Particular emphasis is placed on the appropriate divarication regarding legislative unification of the «corruption» concept and its counterparts in the law theorist's scientific works.

To understand the concept of «corruption», the singularity of knowledge regarding the phenomenon as a social, legal, moral and economic system that harms normal development of legal and ethical relations between the members of society and the state is researched in the light of different scientific approaches.

Emphasis is placed on the lack of unanimity of the scientific understanding of actions, which are a part of corruption's nature. It does negatively affect not just the legislative unification of the concept of the phenomenon, but also complicates the law enforcement practice, creating certain inconveniences for the corresponding judicial and law enforcement authorities.

The connection between the norms of criminal, labor, civil and administrative Ukrainian legislation on defining the content of the term «corruption offenses» is stated. Emergence of possible difficulties related to the application of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» as well as the Criminal Code on liability for corruption is analyzed.

The corruption phenomenon's features are defined on the basis of a study of the scientific approach to the definition of «corruption». Certain scholars' points of view on the provisions of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» as well as other normative legal acts that define the enumeration of corruption or corruption-related actions are justified.

It is substantiated that certain features of the phenomenon under consideration, listed in the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», were not taken into account by the scholars as important and, conversely, not all the features mentioned by them are a part of the legislative definition of «corruption».

Taking into account the research of current anti-corruption legislation, as well as the scientific concepts of understanding corruption, it is found that the legislator partially used the classical and public administration approaches to define the concept of corruption.

Keywords: corruption offense, , illicit gain, prevention the corruption.

*Стаття: надійшла до редакції 25.10.2020
прийнята до друку 12.11.2020*